

POLIZEI POLICIE

Die gemeinsame Grenzregion
Böhmen-Bayern:
Überwinden der rechtlichen
Hindernisse in den Bereichen
Verwaltung, Wirtschaft, Soziales
und Gesundheit

Společný příhraniční region
Česko-Bavorsko:
Překonání právních překážek v oblasti
správy, ekonomiky, sociálních věcí
a zdravotnictví

**Europäische Union
Evropská unie**
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Die gemeinsame Grenzregion Böhmen-Bayern – Überwinden der rechtlichen Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit

Interreg-Projektnummer 68

Laufzeit: 01.09.2017 – 29.02.2020

Gefördert durch den Europäischen Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) im Rahmen des Programms „Europäische Territoriale Zusammenarbeit 2014 – 2020“ („INTERREG Tschechische Republik – Bayern 2014 – 2020“).

Leadpartner: **Westböhmsche Universität Pilsen**

Projektpartner: **Universität Passau**

Assoziierter Partner: **Union der Städte und Gemeinden der Tschechischen Republik**
(„Svaz měst a obcí České republiky“)

Urheber der Texte für die einzelnen Rechtslagen sind die jeweiligen Universitäten.

Die Übersetzung in die andere Muttersprache erfolgte jeweils von dem Partner.

Společný příhraniční region Česko-Bavorsko: Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

Číslo projektu: 68

Termín realizace: 01. 09. 2017 – 29. 02. 2020

Financováno z Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko,
Cíl EÚS 2014–2020

Hlavní partner: **Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická**

Projektový partner: **Univerzita v Pasově, Institut für Rechtsdidaktik**

Asociovaný partner: **Svaz měst a obcí České republiky**

Příslušné univerzity jsou autory textů pro jednotlivé právní situace.

Překlad do jiného mateřského jazyka provedl projektový partner.

Impressum:

Verantwortlicher gem. Art. 7 I BayPrG:

Interreg-Projekt / Číslo projektu 68:**Die gemeinsame Grenzregion Böhmen-Bayern:**

Überwinden der rechtlichen Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit

Společný příhraniční region Česko-Bavorsko:

Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Sady Pětatřicátníků 14

306 14 Plzeň

Verantwortliche:

Monika Forejťová

Druck durchgeführt von:

Ostler Druck und Lettershop GmbH

Spitalhofstraße 73

D-94032 Passau

Publikace vydána:

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Sady Pětatřicátníků 14

306 14 Plzeň

Projektlogo:

Konzept & Design: Martin Schmid, media-9.de

INTERREG V-Projekt zur Überwindung rechtlicher Hindernisse in den Bereichen Verwaltung, Wirtschaft, Soziales und Gesundheit als Plattform für die künftige Zusammenarbeit

Am 01.09.2017 begann das gemeinsame Projekt der Universitäten Pilsen (Lehrstuhl für Verfassungs- und Europarecht, Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.) und Passau (Lehrprofessur für Öffentliches Recht, Prof. Dr. Urs Kramer) im Rahmen des europäischen Programmes für die grenzüberschreitende Zusammenarbeit Tschechische Republik – Freistaat Bayern „Ziel ETZ 2014–2020“. Seither ist das Hauptziel beider Teams, die aus mehreren Wissenschaftler/innen mit unterschiedlichen Schwerpunkten im Öffentlichen Recht bestehen, systematische und rechtlich tragfähige Lösungen für die schrittweise Überwindung der bestehenden Hindernisse im Kontext der Ländergrenzen zu suchen. Diese Probleme treten dabei sowohl im Feld der Legislative, also schon beim derzeit geltenden Recht selbst, als auch bei dessen Anwendung durch die Verwaltung und die Gerichte auf. Hier Auswege zu finden und eine freundschaftliche grenzüberschreitende Zusammenarbeit in der Grenzregion von Tschechien und Bayern zu ermöglichen, war die Aufgabe und Herausforderung in den letzten zweieinhalb Jahren.

Ein weiteres Ziel des Projektes ist damit eng verbunden, nämlich die Hoffnung, auf diese Weise die Attraktivität des Lebens der Menschen in der tschechisch-bayerischen Region zu fördern und das Interesse von Investoren/innen an der gemeinsamen Region durch die schrittweise Beseitigung der derzeit eine prosperierende Entwicklung häufig noch hemmenden rechtlichen Hindernisse und Verwaltungshindernisse zu fördern. Im Rahmen der Projektarbeit wurden nach einer umfangreichen Recherche zu den bestehenden Problemen, in die auch viele Grenzlandakteure/innen eingebunden waren, schließlich drei thematische Arbeitsteams eingerichtet, die sich mit den vor allem öffentlich-rechtlichen und Verwaltungsfragen befassen, um die grenzüberschreitende Zusammenarbeit in der Region Tschechien-Bayern schrittweise zu verbessern. Konkret wurden dafür die Bereiche Verwaltung, Wirtschaft sowie Soziales und Gesundheitswesen ausgewählt, bei denen die Unterstützung verschiedener Partner/innen aus der Praxis die Umsetzung und Erfüllung der Projektziele sicherstellen sollte.

Eines der nach außen sichtbaren Ergebnisse der Aktivitäten der gemischten tschechisch-deutschen Teams ist die Herausgabe von „Handbüchern“ mit Informationen zur Erleichterung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit in den einzelnen untersuchten Bereichen und zur Vorstellung bewährter Verfahren (so genannter „Best-Practice-Beispiele“). Eines dieser „Handbücher“ halten Sie gerade in Händen.

In ihm geht es im Einzelnen um die Arbeit der Polizei, sowohl im nationalen Bereich als auch grenzüberschreitend. Deren Aufgaben der Gefahrenabwehr und der Strafverfolgung wurden durch die Öffnung der Grenze zwischen Tschechien und Deutschland am 21. September 2007 nicht gerade erleichtert. Während die Zuständigkeit der nationalen Polizei an der Staatsgrenze grundsätzlich endet, kennt Kriminalität bekanntlich keine Grenzen. Mit der Grenzöffnung entstand somit ein Bedürfnis für eine grenzüberschreitende Zusammenarbeit. Dieses Handbuch gibt Ihnen einen Überblick über die momentane Rechtslage und soll dazu inspirieren, die bereits bestehende Zusammenarbeit weiterzuentwickeln und als Vorbild für andere Bereiche zu nutzen. Wir stellen Ihnen diese Handbücher in der Hoffnung und Überzeugung vor, dass sie ein nützliches Werkzeug für Sie sein mögen, bei der schrittweisen Überwindung der sprachlichen, administrativen, rechtlichen und Verwaltungshindernisse mitzuhelfen. Sollte sich dieses Ziel auch auf diesem Weg realisieren lassen, wären wir sehr froh.

Monika Forejtová / Urs Kramer

INTERREG V-Projekt Společný příhraniční region Česko-Bavorsko: Překonání právních překážek v oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví

1. září 2017 započal společný projekt mezi univerzitami v Plzni (vedoucí katedry ústavního a evropského práva, Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.) a v Pasově (Profesor veřejného práva, prof. Dr. Urs Kramer) v rámci evropského programu pro přeshraniční spolupráci Česká republika - Svobodný stát Bavorsko „Cíl EÚS 2014-2020“. Od té doby je hlavním cílem obou týmů, které se skládají z několika vědců s různými důrazy na veřejné právo, hledat systematická a právně realizovatelná řešení pro postupné překonávání stávajících překážek v kontextu státních hranic. Tyto problémy vystávají jak v oblasti zákonodárného sboru, tj. v samotném současném právu, tak při jeho uplatňování správními orgány a soudy. Hledání cest a umožnění přátelské přeshraniční spolupráce v příhraničním regionu České republiky a Bavorska bylo v posledních dvou a půl letech úkolem a výzvou.

Další cíl projektu je s tím velmi úzce spojen, a to je naděje na podporu a zvýšení atraktivity života lidí v česko-bavorském regionu a zájem investorů o společný region díky postupnému odstranění právních překážek, které ještě nyní znamenají jisté potíže v prosperujícím rozvoji společného regionu. V rámci projektové práce byly po rozsáhlých rešerších existujících problémů, kterých se účastnilo mnoho příhraničních aktérů, vytvořeny tři tematické pracovní skupiny, které se zabývají především veřejným právem a správními otázkami, aby se přeshraniční spolupráce v regionu Česko-Bavorsko postupně mohla i nadále zlepšovat. Konkrétně byly vybrány oblasti správy, ekonomiky, sociálních věcí a zdravotnictví, pro které by měla podpora od různých partnerů z praxe zajistit realizaci a naplnění cílů projektu. Jedním z jasně viditelných výsledků činnosti smíšených česko-německých týmů je zveřejnění „příruček“ s informacemi, které usnadní přeshraniční spolupráci v jednotlivých zkoumaných oblastech a představí osvědčené postupy (tzv. „Příklady osvědčených postupů“).

V současné době držíte jednu z těchto „příruček“. Zabývá se konkrétně prací policie na vnitrostátní i přeshraniční úrovni. Jejich povinnosti v oblasti bezpečnosti a vymáhání práva nebyly zrovna otevřením hranice mezi Českou republikou a Německem dne 21. září 2007 ulehčeny. Zatímco odpovědnost za státní policii v podstatě končí na státní hranici, zločin nezná hranice. S otevřením hranice přišla i potřeba přeshraniční spolupráce. Tato „příručka“ vám poskytuje přehled o současné právní situaci a má vás inspirovat k dalšímu rozvoji stávající spolupráce a jejímu použití jako vzoru pro další oblasti.

Tyto příručky vám předkládáme v naději a víře, že pro vás mohou být užitečným nástrojem, který vám pomůže postupně překonávat jazykové, administrativní, právní a další překážky. Pokud lze tohoto cíle dosáhnout také tímto způsobem, byli bychom velmi šťastní.

Monika Forejtová / Urs Kramer

WAS SIND DIE AUFGABEN DER POLIZEI?

Angehörige der Polizei sind auf beiden Seiten der deutsch-tschechischen Grenze anzutreffen. Sowohl in Deutschland als auch Tschechien erfüllt die Polizei präventive und repressive Funktionen. Präventiv wird die Polizei tätig, wenn sie zum Zwecke der Gefahrenabwehr agiert. Repressives Handeln dient hingegen der Strafverfolgung.

Aufgabe der Polizei ist es, die Sicherheit aller Personen zu gewährleisten. Außerdem schützt sie das Eigentum und die öffentliche Ordnung. Unter öffentlicher Ordnung versteht man die Gesamtheit der ungeschriebenen Ordnungsvorstellungen, deren Befolgung nach der herrschenden sozialen und ethischen Anschauung als unerlässliche Voraussetzung eines geordneten menschlichen Zusammenlebens anzusehen ist.

Des Weiteren verfolgt die Polizei Straftaten und erfüllt weitere Aufgaben, die ihr durch Gesetz übertragen werden.

WIE IST DIE POLIZEI IN DEUTSCHLAND BEZIEHUNGSWEISE BAYERN AUFGEBAUT?

In Deutschland ist die Polizei auf Bundes- und auf Landesebene getrennt organisiert. Auf der **Bundesebene** gibt es das Bundeskriminalamt (BKA), die Bundespolizei und die Polizei beim Deutschen Bundestag.

Die **Bundespolizei** nimmt Aufgaben wahr, die das ganze Bundesgebiet betreffen. Diese sind ihr durch das Bundespolizeigesetz (BPolG) zugewiesen worden. Zu diesen Aufgaben gehören unter anderem der Grenzschutz, die Tätigkeit als Bahnpolizei und die Luftsicherheit.

Das **BKA** hat zahlreiche Aufgaben:

Es unterstützt als Zentralstelle die Polizeibehörden mit Informationen, Serviceleistungen und Know-How. Des Weiteren übernimmt das BKA die Strafverfolgung in bestimmten Bereichen der internationalen und schweren Kriminalität. Außerdem obliegt ihm der Schutz von Mitgliedern der Verfassungsorgane und der Leitung des Bundeskriminalamtes sowie Zeugenschutzmaßnahmen.

CO JE ÚKOLEM POLICIE?

S příslušníky policie se setkáme na obou stranách česko-německé hranice, přičemž jak v České republice, tak i v Německu plní policie preventivní, ale i represivní funkci. Policie jedná preventivně, jedná-li s cílem zabránit nebezpečí. S represivní funkcí policie se setkáváme v případech trestního stíhání.

Jejím úkolem je zajistit bezpečnost osob, chránit majetek a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly, které jí stanoví právní řád. Veřejným pořádkem se rozumí nepsaný souhrn společenských vztahů, jejichž dodržování lze podle převládajícího sociálního a etického pohledu považovat za nezbytný předpoklad řádného lidského soužití a které vznikají, mění se a zanikají v místech přístupných veřejnosti.

Přestože je účel policie v obou státech totožný, ve své organizaci se česká policie od německé značně liší.

JAKÁ JE STRUKTURA POLICIE V NĚMECKU, RESPEKTIVE V BAVORSKU?

V Německu je policie organizována odděleně, a to jednak na spolkové úrovni, jednak na úrovni zemské.

Na **úrovni spolkové** se policie dělí na Spolkový kriminální úřad (BKA), spolkovou policii (Policie Spolkové republiky Německo) a Policii při německém Spolkovém sněmu. **Spolková policie** plní úkoly, které se týkají celého spolkového území. Tyto jí byly stanoveny zákonem o spolkové policii (BPolG). Mezi úkoly, které spolková policie vykonává, patří mimo jiné ochrana hranic, činnost železniční policie a letecká bezpečnost.

Spolkový kriminální úřad **BKA** má řadu úkolů:

Jako ústřední kancelář podporuje policejní orgány informacemi, službami a know-how. Kromě toho je BKA odpovědná za vymáhání práva v určitých oblastech mezinárodní a závažné trestné činnosti. Rovněž odpovídá za ochranu členů ústavních orgánů a vedoucích Spolkového úřadu kriminální policie a za opatření na ochranu svědků.

Zusätzlich nimmt das BKA an der Abwehr von Gefahren des internationalen Terrorismus teil. Außerdem ist es Nationales Zentralbüro der Bundesrepublik Deutschland für die Internationale Kriminalpolizeiliche Organisation und nationale Stelle für Europol. Daneben nimmt das BKA allgemeine Verwaltungstätigkeiten sowie besondere Aufgaben wie beispielsweise Einstufungen von Gegenständen entsprechend den Bestimmungen des Waffengesetzes vor.

Die **Polizei beim Deutschen Bundestag** sorgt für die öffentliche Sicherheit und Ordnung im Bundestag und sichert damit die Arbeitsfähigkeit des Parlamentes und seiner Gremien.

Auf **Landesebene** gibt es die Landespolizei, die Grenzpolizei, die Bereitschaftspolizei, das Landeskriminalamt (LKA) und das Polizeiverwaltungsamt.

Bei der **Landespolizei** im Sinne des Art. 4 des bayerischen Polizeiorganisationsgesetzes (POG) ist zu unterscheiden, ob sie präventiv oder repressiv tätig wird.

Im **präventiven** Bereich nimmt die Bayerische Landespolizei die ihr nach dem bayerischen Polizeiaufgabengesetz (PAG) im Landesgebiet zugewiesenen Aufgaben wahr. Hierbei geht es vor allem um die Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit (diese umfasst den Schutz der Unverletzlichkeit der objektiven Rechtsordnung, den Schutz der subjektiven Rechte und Rechtsgüter des Einzelnen sowie den Schutz des Bestandes des Staates und sonstiger Träger der öffentlichen Gewalt, ihrer Einrichtungen und Veranstaltungen) und Ordnung.

Im **repressiven** Bereich sind die polizeilichen Befugnisse in der Strafprozessordnung (StPO) geregelt. Das betrifft die Erforschung und Verfolgung von Straftaten. Hierbei kommt es immer dann zu einem transnationalen Kontakt, wenn Gefahren und strafrechtlich relevantes Verhalten aus einem anderen Staat herrühren.

Die **Grenzpolizei** übt gemäß Art. 5 POG ihre grenzpolizeilichen Aufgaben, wie beispielsweise die Durchführung von Grenzkontrollen sowie die Grenzfehndung, aus.

Die **Bereitschaftspolizei** ist nach Art. 6 POG für den Schutz oberster Staatsorgane, die Unterstützung anderer Teile der Polizei, die Katastrophenhilfe und die Aus- und Fortbildung aller anderen Polizeibeamte/innen zuständig.

Kromě toho se BKA podílí na odvrácení nebezpečí mezinárodního terorismu. Je to také národní ústřední úřad Spolkové republiky Německo pro Mezinárodní organizaci kriminální policie a národní agentura pro Europol. Kromě toho BKA vykonává obecné administrativní činnosti i zvláštní úkoly, jako je klasifikace předmětů v souladu s ustanoveními zákona o zbraních.

Policie při Německém spolkovém sněmu zajišťuje veřejnou bezpečnost a pořádek ve sněmu, a tím zajišťuje funkčnost parlamentu a jeho výborů.

Na **zemské úrovni** (na území Bavorska) je pak policie členěna na zemskou policii, pohraniční policii, pohotovostní policii, zemský kriminální úřad (LKA) a úřad policejní správy.

U **zemské policie** ve smyslu čl. 4 zákona o organizaci Bavorské policie (POG) je třeba rozlišovat, zda zemská policie působí preventivně nebo represivně.

V oblasti **prevence** plní bavorská zemská policie úkoly, které jí byly v zemi přiděleny podle zákona o policejních úkolech (PAG), na území spolkové země. Jedná se především o předcházení hrozbám pro veřejnou bezpečnost (veřejná bezpečnost zahrnuje ochranu nedotknutelnosti objektivních práv, ochranu subjektivních práv a právních statků jednotlivce, jakož i ochranu státu a orgánů veřejné moci, jejích institucí a zřízení) a pořádek.

V **represivní** oblasti jsou policejní pravomoci upraveny trestním řádem (StPO). Jedná se o vyšetřování a stíhání trestných činů. Pokud nebezpečí a kriminální chování pocházejí z jiného státu, dojde vždy k nadnárodnímu kontaktu.

Pohraniční policie plní své úkoly podle čl. 5 POG, jejím úkolem je např. provádění hraničních kontrol a střežení hranic.

Podle čl. 6 POG je **pohotovostní policie** odpovědná za ochranu nejvyšších státních orgánů, podporu ostatních složek policie, pomoc při katastrofách, za výcvik a další školení všech ostatních policistů.

Das **LKA** ist nach Art. 7 POG die zentrale Dienststelle für kriminalpolizeiliche Aufgaben. Des Weiteren ist es eine Dienststelle des BKA und bildet damit eine Schnittstelle zur Bundespolizei.

Außerdem ist das LKA die Zentralstelle für die polizeiliche Datenverarbeitung einschließlich Datenübermittlung, Fernmeldeleitstelle für die polizeiliche Nachrichtenübermittlung sowie zentrale Stelle für den Digitalfunk der Behörden und Organisationen mit Sicherheitsaufgaben in Bayern.

Das **Polizeiverwaltungsamt** übernimmt nach Art. 8 POG die zentralen Verwaltungsaufgaben der Polizei. Hierbei handelt es sich um die Verfolgung und Ahndung von Ordnungswidrigkeiten, die im Straßenverkehr begangen werden.

Die Einteilung in die Polizei des Bundes und der Länder ergibt sich aus den gesetzlichen Vorgaben des Grundgesetzes (GG). Grundsätzlich obliegt den Ländern der Vollzug der Gesetze und damit die Ausübung der staatlichen Befugnisse, die Erfüllung der staatlichen Aufgaben und das Recht der Gesetzgebung, soweit das GG keine andere Regelung trifft. Solche abweichenden Regelungen gelten für den Grenzschutz und die Zusammenarbeit des Bundes und der Länder bei der Kriminalpolizei.

Von diesen Kompetenzen hat der Bund mit der Einführung des BPolG und des Bundeskriminalamtgesetzes (BKAG) Gebrauch gemacht.

Des Weiteren hat der Bund seine im GG festgeschriebene Verwaltungskompetenz genutzt, um die Bundespolizei (früher Bundesgrenzschutz) und das Bundeskriminalamt zu schaffen.

In Deutschland stehen alle Polizeiangehörigen in einem Beamtenverhältnis. In diesem Punkt unterscheidet sich die Organisation der tschechischen Polizei.

LKA je podle článku 7 POG ústředním orgánem pro plnění úkolů kriminální policie, kromě toho je i orgánem BKA, a tvoří tak spojnici se spolkovou policií.

Kromě toho je LKA centrálním místem pro zpracování policejních dat včetně přenosu dat, telekomunikačním kontrolním střediskem pro přenos policejních zpráv a ústředním bodem pro digitální komunikaci úřadů a organizací s bezpečnostními úkoly v Bavorsku.

Podle čl. 8 zákona POG přebírá **Úřad policejní správy** správní úkoly policie, což zahrnuje stíhání a trestání přestupků spáchaných v silniční dopravě.

Rozdělení policie na policii spolkovou a zemskou vychází z právních požadavků ústavy (GG). Spolkové země zodpovídají za provádění zákonů, tedy za výkon státní moci, plnění státních úkolů a legislativního práva, pokud ústava (GG) nestanoví jinak. Tato další odlišná ustanovení platí pro pohraniční policii a pro kriminální policii při spolupráci mezi státem a spolkovými zeměmi.

Stát tyto své kompetence uplatnil na spolkové úrovni formou zákona BPolG (zákon o spolkové policii) a zákona BKAG (zákon o Spolkovém kriminálním úřadu).

Dále stát rovněž využil kompetenci, která mu je přiznána ústavou (GG), pro vznik spolkové policie (dříve spolková ochrana hranic) a Spolkového kriminálního úřadu.

V Německu jsou všichni příslušníci policie v zaměstnaneckém poměru jako úředníci. V tomto bodě se vnitřní organizace české policie odlišuje.

WIE IST DIE TSCHECHISCHE POLIZEI ORGANISIERT?

Obwohl der Zweck der Polizei in beiden Ländern derselbe ist, unterscheidet sich die tschechische Polizei in ihrer Organisation erheblich von der deutschen Polizei.

Unter den tschechischen Polizeibegriff versteht man die Polizei der Tschechischen Republik, die **Gemeindepolizei** und die Militärpolizei. Mit der Gemeindepolizei sind die von Gemeinden, Marktgemeinden oder Städten eingesetzten Polizeiangehörige gemeint. Im Vergleich zur Gemeindepolizei ist die **Polizei der Tschechischen Republik** ein Bestandteil des bewaffneten Sicherheitskorps, zu dem auch der Justizvollzugsdienst und die Zollverwaltung gehören.

Mit der **Militärpolizei** kommt die Zivilbevölkerung grundsätzlich nicht in Berührung. Aufgabe dieser Polizist/innen ist es nämlich nach § 3 Abs. 1 des Gesetzes Nr. 300/2013 Slg. über die Militärpolizei, gegen Soldaten und Personen, die sich in militärischen Bereichen befinden, vorzugehen, wenn der Verdacht einer Straftat besteht.

Im Rahmen des täglichen Lebens trifft man am häufigsten Vertreter/innen der Polizei der Tschechischen Republik und der Gemeindepolizei an.

Die Vorgaben zur Polizei der Tschechischen Republik umfassen mehrere Dutzend gesetzliche Regelungen. Aus Gründen der besseren Übersichtlichkeit werden hier nur grundlegende, aber wesentliche Gesetze im Zusammenhang mit den Tätigkeiten und der Organisation der Gemeindepolizei und der Polizei der Tschechischen Republik aufgeführt.

Die Gemeindepolizei ist in erster Linie durch das **Gesetz Nr. 553/1991 Slg. über die Gemeindepolizei** geregelt. Dieses Gesetz definiert die Befugnisse und Pflichten von Polizist/innen und anderen Personen, die unter den Wortlaut dieses Gesetzes fallen. Das Gemeindepolizeigesetz legt beispielsweise auch fest, welche Zwangsmittel es gibt und unter welchen Bedingungen sie eingesetzt werden dürfen, oder wann Polizist/innen zum Einsatz einer Dienstwaffe berechtigt sind.

Die Einrichtung der Gemeindepolizei selbst ist neben dem obigen Gesetz auch im **Gesetz Nr. 128/2000 Slg. über die Gemeinden** geregelt. Beide Gesetze enthalten eine Bestimmung, wonach Gemeinden (konkret der Gemeinderat) befugt sind, eine Gemeindepolizei einzurichten, um die örtliche öffentliche Ordnung zu gewährleisten und andere gesetzlich vorgeschriebene Aufgaben zu erfüllen, wie den Schutz von Personen und Gütern zu verbessern oder die Einhaltung der Vorschriften über das Zusammenleben der Bürger zu überwachen.

JAKÁ JE PRÁVNÍ ÚPRAVA POLICIE V ČESKÉ REPUBLICE?

Vymezení komplexní právní úpravy policie v České republice by zahrnovalo několik desítek právních předpisů, proto jsou na tomto místě uvedeny pro lepší přehlednost pouze základní, avšak stěžejní zákony vztahující se k činnosti a organizaci obecní policie a Policie České republiky.

Obecní policie je v první řadě upravena **zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii**.

Tento zákon vymezuje oprávnění a povinnosti strážníků a dalších osob spadajících pod dikci tohoto zákona. Zákon o obecní policii rovněž např. vymezuje, jaké donucovací prostředky a za jakých podmínek je může strážník užít či kdy je oprávněn k použití služební zbraně.

Samotné zřízení obecní policie je mimo shora uvedený zákon rovněž upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Oba předpisy obsahují ustanovení, v němž je obcím (konkrétně zastupitelstvu obce) dána pravomoc zřídit obecní policii, a to za účelem zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů stanovených zákonem, zvýšení ochrany osob, majetku či např. dohledu nad dodržováním pravidel občanského soužití. Zákony, které upravují obecní policii, jsou dále doplněny i vyhláškami Ministerstva vnitra ČR, jako je např. vyhláška č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii, či vyhláška č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatela a strážníka obecní policie.

Die Gesetze zur Regelung der Gemeindepolizei werden auch durch Verordnungen des Innenministeriums der Tschechischen Republik ergänzt, wie die **Verordnung Nr. 418/2008 Slg. zur Umsetzung des Gesetzes über die Gemeindepolizei oder die Verordnung Nr. 444/2008 Slg. über die gesundheitlichen Fähigkeiten der Bewerber/innen für den Polizeidienst, Anwärter/innen und Gemeindepolizist/innen**.

Das **Gesetz Nr. 273/2008 Slg. über die Polizei der Tschechischen Republik** als grundlegendes Gesetz regelt die Organisation und die Tätigkeit der Polizei der Tschechischen Republik im Rahmen der nationalen Gesetzgebung. Auf der Grundlage dieses Gesetzes ist die Polizei der Tschechischen Republik berechtigt, ihre Befugnisse auf dem gesamten tschechischen Hoheitsgebiet auszuüben. Das Gesetz definiert auch Pflichten der Polizei der Tschechischen Republik sowie deren Zuständigkeit und das Verfahren im Zusammenhang mit der internationalen Zusammenarbeit.

Des Weiteren gibt es das **Gesetz Nr. 262/2006 Slg. Arbeitsgesetz** und das **Gesetz Nr. 361/2003 Slg. über das Dienstverhältnis der Angehörigen der Sicherheitskräfte**. Diese Gesetze regeln das Arbeitsverhältnis der Gemeindepolizist/innen und das Dienstverhältnis der Polizeibeamt/innen der Tschechischen Republik.

Verglichen mit der Gemeindepolizei verfügt die Polizei der Tschechischen Republik nach dem Gesetz über eine wesentlich umfassendere Zuständigkeit, beispielsweise zur Aufklärung von Straftaten oder zur Bekämpfung des Terrorismus. Im Gegensatz zu den Angehörigen der Gemeindepolizei, die in einem Beschäftigungsverhältnis mit der Gemeinde stehen, befinden sich die Polizist/innen der Tschechischen Republik in einem Dienstverhältnis.

Die Polizei der Tschechischen Republik, die Gemeindepolizei und die Militärpolizei unterscheiden sich in ihren Befugnissen und in ihrer Zuständigkeit.

Der Unterschied zwischen der Gemeindepolizei und der Polizei der Tschechischen Republik besteht beispielsweise darin, dass der/die Gemeindepolizist/in durch die Katasterabgrenzung der Gemeinde, mit der er/sie ein Arbeitsverhältnis hat, begrenzt ist. Im Gegensatz dazu ist die Polizei der Tschechischen Republik auf dem gesamten tschechischen Staatsgebiet zuständig und steht nicht in einem Arbeits-, sondern in einem Dienstverhältnis.

Základním právním předpisem regulujícím organizaci a činnost **Policie ČR** v rámci vnitrostátní právní úpravy Policie ČR je zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Právě na základě tohoto zákona je Policie ČR oprávněna vykonávat své pravomoci na celém území České republiky, zákon rovněž příslušníkům Policie ČR vymezuje jejich povinnosti, pravomoci a zároveň i postup v souvislosti s mezinárodní spoluprací. Policie České republiky má v porovnání s obecní policií ze zákona značně širší pravomoci. Oproti strážníkům, jenž jsou ve vztahu k obci v zaměstnaneckém poměru, který se řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, jsou příslušníci Policie ČR ve služebním poměru, tento poměr se řídí zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

JAK JE POLICIE ČR ORGANIZOVÁNA?

Jak již bylo uvedeno výše, na území České republiky působí vedle Policie České republiky i další policejní složky, jako jsou např. obecní policie či vojenská policie, tyto se však od Policie ČR liší, a to co do pravomocí a věcné, popř. místní působnosti.

Rozdíl mezi obecní policií a Policií ČR je např. v tom, že obecní policista je ve své působnosti a pravomoci omezen katastrálním vymezením obce/města, s nímž má uzavřený pracovní poměr, tj. pod nějž spadá, příslušník PČR oproti tomu může své pravomoci vykonávat na celém územím ČR, přičemž, jak už bylo uvedeno výše, není v zaměstnaneckém, ale služebním poměru. Policie České republiky má v porovnání s obecní policií ze zákona značně širší pravomoci, jejím úkolem je např. odhalování a vyšetřování trestné činnosti či boj s terorismem. Odlišná je i právní úprava těchto složek. Zatímco obecní policie je upravena zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, na Policii ČR se vztahuje zákon č. 273/2008 Sb., o policii ČR.

Die Differenzierung zwischen der Gemeindepolizei und der Polizei der Tschechischen Republik kann in der folgenden Tabelle zusammengefasst werden:

Art der Polizei	Gemeindepolizei	Polizei der Tschechischen Republik
Örtliche Zuständigkeit	Gemeindegebiet	Hoheitsgebiet der Tschechischen Republik
Rechtliche Regelung	Gesetz Nr. 553/1991 Slg. über die Gemeindepolizei	Gesetz Nr. 273/2008 Slg. über die Polizei der Tschechischen Republik
Verhältnis	Angestelltenverhältnis	Dienstverhältnis

Im Gegensatz zur Gemeindepolizei sind die Regelungen zur Polizei der Tschechischen Republik direkt gesetzlich festgelegt. Wenn in der Gemeinde eine Gemeindepolizei eingerichtet ist, wird diese in der Regel von dem/der Bürgermeister/in der Gemeinde geleitet. Der Gemeinderat kann jedoch die Verwaltung an ein anderes Gemeinderatsmitglied delegieren. So wie die Gemeindepolizei vom Gemeinderat eingesetzt werden kann, kann der Gemeinderat die Aufhebung beschließen.

Das ist auch ein grundlegender Unterschied zur Polizei der Tschechischen Republik, die nicht ohne Gesetzesänderung aufgehoben werden kann.

Die Arbeitsweise der Polizei der Tschechischen Republik wird vom Polizeipräsidium überwacht. Geleitet wird das Polizeipräsidium von einem/einer Präsidenten/in. Diese/r wird von dem/ der Innenminister/in der Tschechischen Republik ernannt und entlassen.

Das Polizeipräsidium ist für die Aktivitäten der Polizei der Tschechischen Republik gegenüber dem Innenministerium verantwortlich. Dieses ist wiederum gegenüber der Regierung der Tschechischen Republik für die Aktivitäten der Polizei der Tschechischen Republik verantwortlich.

Die interne Organisation der Polizei der Tschechischen Republik besteht aus zwei Ebenen:

- Polizeipräsidium und für das ganze staatsgebietflächendeckende Einheiten
- Kreis- und Bezirksdirektionen und von der diesen errichtete Abteilungen

Pro lepší názornost je možné rozdíl mezi obecní policií a PČR přiblížit v následující tabulce:

Druh policie	Obecní policie	PČR
územní působnost	obec/město	území ČR
právní úprava	z. č. 553/1991 Sb., o obecní policii	zákon č. 273/2008 Sb., o policii ČR
poměr	zaměstnanecký poměr	služební poměr

Zatímco obecní policii je možné zřídit vyhláškou, kterou vydává zastupitelstvo obce, Policie ČR je zřízena přímo ze zákona. Pokud je v obci obecní policie zřízena, stojí v jejím čele zpravidla starosta obce, zastupitelstvo obce však může pověřit jejím řízením jiného člena zastupitelstva. Stejně jako může být obecní policie zastupitelstvem obce zřízena, může zastupitelstvo rozhodnout o jejím zrušení. V tomto je rovněž zásadní rozdíl od Policie ČR, kterou bez změny zákona zrušit nelze.

Policie ČR se svojí činností spadá pod Ministerstvo vnitra ČR, na její fungování však dohlíží policejní prezidium, kdy v jeho čele stojí prezident, kterého na tuto pozici jmenuje, popř. z ní odvolává ministr vnitra ČR. Policejní prezidium je za činnost PČR odpovědné ministru vnitra, ten následně odpovídá Vládě ČR.

Vnitřní organizace Policie České republiky je dvoustupňová, přičemž ji tvoří:

- Policejní prezidium a útvary s celostátní působností;
- Krajská ředitelství + útvary zřízené krajským ředitelstvím

Oproti organizační struktuře Policie ČR je třeba poukázat na složitost organizace policie v SRN, kde není policie právní úpravou zakotvena coby jedna složka s celostátní působností a pravomocí. Podrobněji je o organizaci policie v SRN pojednáno v části zabývající se právě organizační strukturou policie v Německu, respektive v Bavorsku.

WELCHE REGELUNGEN GIBT ES AUF EUROPÄISCHER EBENE?

Den Beginn der Zusammenarbeit der verschiedenen Staaten und ihrer Polizeien stellte das **Europäische Übereinkommen in Strafsachen** dar. Dieses hat das Ziel, die Rechtshilfe zwischen den Justiz-, Polizei- und Zollbehörden in Strafsachen zu fördern und zu erleichtern und die Geschwindigkeit und die Effektivität der Zusammenarbeit der Justizbehörden zu verbessern. Des Weiteren gibt es den **Prümer Vertrag vom 27. Mai 2005**. Der Vertrag wurde geschlossen, um den Informationsaustausch zum Zweck der Kriminalitätsbekämpfung effizienter zu gestalten. Wesentliche Eckpunkte des Vertrages waren die automatisierte Übermittlung von DNA-Profilen und daktyloskopischen Daten, Ausgestaltungen der operativen Zusammenarbeit (z. B. gemeinsame Streifen) und die Errichtung nationaler Kontaktstellen.

Deutschland war einer der Unterzeichner des Prümer Vertrags, aber die Tschechische Republik trat dem Vertrag nicht bei, sondern ist nur (wie andere EU-Mitgliedstaaten auch) daran gebunden, da durch einen Beschluss des Rates der Europäischen Union vom 23. Juni 2008 der Inhalt des Prümer Vertrages im Wesentlichen zu verbindlichem EU-Recht wurde. Eine Ausnahme stellt lediglich die Möglichkeit der Grenzüberschreitung bei einer Vertragspartei durch Polizist/innen der anderen Vertragspartei dar. Dazu ist eine Zustimmung zum Übertritt des Vertragsstaates, dessen Grenze übertreten wird, nötig.

Ein weiterer wichtiger Schritt bei der Verbesserung der grenzüberschreitenden polizeilichen Zusammenarbeit war der **Beschluss des Rates der Europäischen Union vom 6. April 2009 zur Errichtung des Europäischen Polizeiamtes** (Europol). Dieser wurde durch die **Verordnung vom 11. Mai 2016 über die Agentur der Europäischen Union für die Zusammenarbeit auf dem Gebiet der Strafverfolgung** ersetzt, und der Europol wurden darin weitere Befugnisse verliehen.

Das Hauptziel von Europol ist die Unterstützung der Tätigkeiten der zuständigen Behörden der Mitgliedstaaten sowie deren gegenseitige Zusammenarbeit. Diese Unterstützung dient der Verhütung und Bekämpfung von schwerer Kriminalität und Terrorismus, die zwei oder mehr Mitgliedstaaten betreffen, sowie von Straftaten, welche die politischen Interessen der EU untergraben. Maßnahmen unter Unterstützung von Europol bestehen hauptsächlich in der Sammlung, der Analyse und dem Austausch von Informationen durch die Zusammenarbeit von Ermittlungsgruppen.

JAKÁ JE PRÁVNÍ ÚPRAVA NA EVROPSKÉ ÚROVNI?

Počátkem mezinárodní spolupráce na úrovni EU bylo uzavření **Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních**. Tato úmluva má za cíl usnadnit vzájemnou justiční, policejní a celní spolupráci ve věcech trestních a také urychlit a zefektivnit justiční spolupráci. Po této Úmluvě byla **dne 27. května 2005 uzavřena Průmská smlouva**, jejímž cílem je předávání informací za účelem boje proti trestné činnosti. Smlouva upravila několik (pro policejní spolupráci významných) otázek, jednou z nich byla automatizovaná výměna DNA profilů a daktyloskopických dat, dále posílení přeshraniční policejní spolupráce (např. zavedení společných hlídek) a zřízení národních kontaktních míst.

Německo patřilo mezi signatáře Průmské smlouvy, Česká republika ke smlouvě nepřistoupila, přesto jí je však (stejně jako ostatní členské státy EU) nyní vázána, neboť Průmská smlouva byla rozhodnutím Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 na evropské úrovni plně zavedena, a její obsah tak je pro členské státy závazný. Výjimku tvoří otázka překročení státní hranice smluvního členského státu policisty jiného smluvního členského státu. K takovému překročení hranic je nutné vyslovení předchozího souhlasu členského smluvního státu, jehož hranice mají být překročeny.

Dalším důležitým předpisem zajišťujícím lepší přeshraniční policejní spolupráci je **Rozhodnutí Rady EU ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu** (Europol). Toto rozhodnutí bylo nahrazeno **nařízením ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva**, Europolu jím byly rozšířeny pravomoci.

Hlavním cílem Europolu je podporovat činnost příslušných orgánů členských států – tak jako jejich vzájemnou spolupráci. Tato podpora probíhá za účelem prevence a boje proti závažné trestné činnosti a terorismu ovlivňující dva či více členských států a těch forem kriminality, které narušují politické zájmy EU. Opatření na pomoc Europolu jsou povětšinou sběr, analýza a výměna informací prostřednictvím spolupráce vyšetřovacích skupin.

WIE KANN MAN DIE POLIZEI ALARMIEREN?

In Deutschland wird der Polizeinotruf unter der einheitlichen Telefonnummer **110** erreicht.

Die Polizei der Tschechischen Republik kann unmittelbar wie andere Beteiligte des Integrierten Rettungssystems (IRS)¹ unter der Telefonnummer **112**, das heißt der einheitlichen europäischen Notrufnummer, kontaktiert werden.

Unter dieser Rufnummer sind sowohl tschechische als auch ausländische Anrufe in englischer und deutscher Sprache möglich. Da es sich um die zentrale Rufnummer des IRS handelt, kann die Rufnummer nicht von jeder Behörde und Organisation mit Sicherheitsaufgaben betreut werden. Das Management dieser Nummer fällt daher in die Zuständigkeit der regionalen Einsatz- und Informationszentren der Feuerwehr der Tschechischen Republik (das sogenannte KOPIS), die auch regionale Einsatz- und Informationszentren des Integrierten Rettungssystems sind (§ 5 des Gesetzes Nr. 239/2000 Slg. über das IRS).

Zusätzlich zur Telefonnummer 112 kann die Polizei über die Nummern 158 und 156 kontaktiert werden. Die Nummer **158** ist eine Kontaktnummer der Polizei der Tschechischen Republik; unter der Telefonnummer **156** ist eine Kontaktaufnahme mit der jeweiligen Gemeindepolizei möglich. Wenn es notwendig ist, die Polizei zu kontaktieren, ist es unerheblich, ob die Nummer 112 oder 158 gewählt wird. Es ist jedoch zu beachten, dass es im Fall des Anrufes unter der Nummer 112 zu einer gewissen, wenn auch minimalen Verzögerung bis zur Alarmierung der Einsatzkräfte kommen kann, die in bestimmten Situationen von wesentlicher Bedeutung sein mag. Wenn also klar ist, dass nur die Polizei der Tschechischen Republik benötigt wird, ist es effizienter, die Polizei der Tschechischen Republik direkt über die Telefonnummer 158 zu kontaktieren.

¹ Das **IRS** ist ein Organisationssystem, das Verfahren für die Einsatzkoordinierung, die Entscheidungsfindung und die Zusammenarbeit zwischen den einzelnen Blaulichtorganisationen in Unglücksfällen festlegt.

JAK JE MOŽNÉ POŽÁDAT POLICII O POMOC?

Policii je v Německu možné kontaktovat prostřednictvím jednotné tísňové telefonní linky s číslem **110**.

Policii České republiky je možné, stejně jako ostatní složky integrovaného záchranného systému, kontaktovat prostřednictvím telefonního čísla **112**, tj. jednotné evropské tísňové linky.

Na této lince jsou přijímány jak české, tak cizojazyčné hovory, a to jak v angličtině, tak v němčině. Jelikož se jedná o centrální linku integrovaného záchranného systému², není možné, aby linka byla spravována napříč jednotlivými složkami. Proto správa této linky spadá v České republice pod Krajská operační a informační střediska Hasičského záchranného sboru ČR (tzv. KOPIS), která jsou současně i krajskými operačními a informačními středisky integrovaného záchranného systému (§ 5 zák. č. 239/2000 Sb., o IZS).

Vedle telefonní linky 112 je možné policii v České republice kontaktovat na lince 158 a 156. Číslo **158** je kontaktním číslem Policie ČR, prostřednictvím telefonního čísla **156** lze kontaktovat obecní policii. V případě, kdy bude třeba policii kontaktovat, není podstatné, zda bude vytočeno číslo 112 či 158, resp. 156, ovšem je třeba si uvědomit, že v případě volání č. 112 může dojít v souvislosti se zprostředkováním k jisté, byť minimální, časové prodlevě, která může být v určitých situacích zásadní. Pokud je tedy zřejmé, že chceme přivolat pouze Policii ČR, není nutné volat 112, neboť je efektivnější kontaktovat PČR přímo přes jejich kontaktní telefonní číslo.

² **Integrovaný záchranný systém (IZS)** je organizovaný systém, jehož základním cílem je vymezení postupů koordinace činností, rozhodování a spolupráce mezi jednotlivými složkami IZS v případě mimořádných událostí.

Einen Notruf über die Telefonnummer 112 abzusetzen ist sowohl in Deutschland als auch in Tschechien in der Regel auch dann möglich, wenn der/die Anrufer/in über seine/n Netzbetreiber/in keinen Empfang hat. Das Handy wählt sich in diesem Fall in das stärkste verfügbare Netz ein. Dasselbe gilt für die tschechischen Notrufnummern 156 und 158.

Beim Polizeiruf in Deutschland über die Telefonnummer 110 funktioniert dies jedoch meist nicht.

Des Weiteren kann ein Notruf in der Regel nach 112 auch mit gesperrtem Handydisplay abgesetzt werden.

Außerdem ist in Tschechien das Tätigen eines Notrufes nach 112 auch ohne SIM-Karte möglich. In Deutschland funktioniert dies wegen Missbrauchsgefahr jedoch nicht mehr. Des Weiteren kann Hilfe auch über andere Notrufnummern erreicht werden, zum Beispiel über die Telefonnummer **155** (Rettungsdienst) oder **150** (Feuerwehr).

WIE FUNKTIONIERT DIE GRENZÜBERSCHREITENDE ZUSAMMENARBEIT DER POLIZEI?

Noch vor dem EU-Beitritt der Tschechischen Republik im Jahre 2004 schloss diese mit Deutschland den **1. Polizeivertrag** aus dem Jahr 2000. Dieser erleichterte die Durchführung von Auslieferungen in den anderen Vertragsstaat. Doch um die Zusammenarbeit noch effektiver zu gestalten, bedurfte es eines zusätzlichen Abkommens, nämlich des 2. Polizeivertrages von 2015.

Mit der Abänderung durch den **2. Polizeivertrag** ist der 1. Polizeivertrag fast gegenstandslos geworden. Lediglich die Regelungen zu den grenzüberschreitenden Observationen wurden aus dem 1. Polizeivertrag übernommen.

Des Weiteren enthält der 2. Polizeivertrag umfassende und detaillierte Regelungen über Formen der Zusammenarbeit und die Rechtsverhältnisse der Beamt/innen auf dem Hoheitsgebiet des anderen Vertragsstaates.

Zur unmittelbaren Zusammenarbeit sind auf **deutscher Seite** Behörden der Bundespolizei, des Zolls sowie der Freistaaten Bayern und Sachsen berechtigt.

Je třeba zdůraznit, i v případě, kdy se volající nachází mimo signál svého mobilního operátora, je v České republice možné dovolat se jak na telefonní číslo 158 a 156, tak i na tísňovou linku 112. Ke spojení s tísňovou linkou dojde skrze mobilního operátora, který má v daném místě nejsilnější mobilní signál.

Stejný princip volání na tísňovou linku platí i v Německu při vytáčení telefonního čísla 112. Jestliže volající nemá z nějakého důvodu v mobilním telefonu vloženou kartu SIM, může se v České republice dovolat pomoci, ovšem pouze prostřednictvím telefonního čísla 112, přitom stejně jako v případě volání na číslo 158 a 156 platí, že musí být v daném místě dostupná alespoň jedna mobilní datová síť GSM (Global System for Mobile Communication).

Možnost tísňového volání bez SIM karty na linku 112 se však vztahuje pouze na volání z České republiky, v Německu je nutné, aby byla karta SIM vložena do telefonu. Nezbytnou nutností pro tísňové volání je pak nabitá baterie telefonu.

Výhodou je rovněž možnost volat na tísňové linky i z telefonu, který je uzamčený, tedy bez potřeby zadání PIN kódu, tzn. že je možné přivolat pomoc i z telefonu jiné osoby. Pomoci je možné se dovolat i prostřednictvím dalších tísňových linek, tedy tel. číslem **155** (zdravotnická záchranná služba) nebo **150** (hasičský záchranný sbor).

JAK FUNGUJE PŘESHRAŇIČNÍ SPOLUPRÁCE POLICIE?

Ještě před vstupem do EU v roce 2004 uzavřela Česká republika v roce 2000 s Německem **1. smlouvu o spolupráci policejních orgánů**. Tato smlouva usnadnila vydávání osob do druhého smluvního státu. Aby byla spolupráce ještě efektivnější, bylo zapotřebí ještě dalších úprav, ty byly formulovány ve 2. vzájemné dohodě, Česko-německé smlouvě o policejní spolupráci z roku 2015.

Uzavřením **2. smlouvy o policejní spolupráci** se 1. smlouva stala téměř bezpředmětnou. Z první smlouvy byly převzaty pouze úpravy o přeshraničním sledování. Druhá smlouva zahrnuje obsáhlé a detailní úpravy o formách spolupráce a právních poměrech činitelů na území druhého smluvního státu.

Na německé straně jsou k bezprostřední spolupráci oprávněny jak policejní úřady a celní úřady, tak i úřady svobodného státu Bavorsko a Sasko.

Auf tschechischer Seite können der Zoll und die Polizei durch ihre Bezirksdirektionen mit Deutschland zusammenarbeiten. Vertragsgegenstand ist die Zusammenarbeit bei der Verhütung und Aufklärung von Straftaten sowie bei der Abwehr von Gefahren für die öffentliche Sicherheit und Ordnung.

Die Zusammenarbeit findet nach den Regelungen des Vertrages auch statt, wenn eine Handlung in den einem Vertragsstaat als Straftat und in dem anderen als Ordnungswidrigkeit einzuordnen ist. Hierdurch wurden Rechtsunsicherheiten bei den Polizeibeamt/innen beseitigt, da diese nun nicht mehr überprüfen müssen, ob eine Handlung auch in dem anderen Staat strafbar ist.

Die Zusammenarbeit der Polizei kann auf Grund eines Hilfeersuchens erfolgen. Auch ohne Ersuchen ist die Übermittlung von Informationen möglich, soweit das mit dem innerstaatlichen Recht der Vertragsstaaten in Einklang steht.

Polizist/innen beider Vertragsstaaten können im jeweils anderen Hoheitsgebiet zur Unterstützung der inländischen Kräfte tätig werden. Dabei haben die ausländischen Beamt/innen gleiche Hoheitsbefugnisse wie die inländischen Beamt/innen.

Bei dringendem Bedarf darf die Staatsgrenze ohne die vorherige Zustimmung des anderen Vertragsstaates durch Polizeibeamte/innen eines Vertragsstaates überschritten werden. In diesen Fällen sind Polizeibeamt/innen befugt, bis zu einer Entfernung von zehn Kilometern von der Staatsgrenze vorläufige Maßnahmen zu treffen, die zur Abwehr einer gegenwärtigen Gefahr für Leib oder Leben von Personen erforderlich sind. Ein dringender Bedarf liegt nur vor, wenn bei einem Warten auf die inländischen Polizist/innen die Verwirklichung dieser Gefahr droht. Diese Regelung stimmt zwar mit Art. 25 des Prümer Vertrages überein, wurde aber nicht in den damit zusammenhängenden EU-Beschluss aufgenommen und ist damit umfassender als diese europäische Regelung.

Na straně české mohou s Německem spolupracovat celníci a policie prostřednictvím okresních ředitelství. Předmětem smlouvy je spolupráce při zabraňování trestným činům a jejich objasňování, dále zajištění obrany proti nebezpečí a ochrana veřejné bezpečnosti a pořádku.

Dle smlouvy se o spolupráci jedná i v tom případě, kdy je určité jednání v jednom ze smluvních států posuzováno jako trestný čin a ve druhém smluvním státě jako přestupek. Tímto byli policejní činitelé zbaveni právní nejistoty, a nemusí tak přezkoumávat, zda je jednání ve druhém státě rovněž trestné.

Spolupráce policie může probíhat na základě žádosti o pomoc. Zprostředkování informací je ovšem možné i bez vznesení žádosti, ale pouze tehdy, je-li to v souladu s vnitřním právem smluvních států.

Policisté obou smluvních států mohou působit jako podpora místních sil na území druhého státu, zahraniční činitelé přitom mají stejné pravomoci jako ti místní.

V naléhavých případech mohou policejní činitelé jednoho smluvního státu překročit státní hranici druhého smluvního státu bez předchozího souhlasu. V těchto případech je policejní činitel oprávněn do vzdálenosti deseti kilometrů od státní hranice učinit předběžná opatření, a to za účelem odvrácení případného nebezpečí ublížení na zdraví nebo ohrožení života. Naléhavý případ nastává pouze tehdy, když při čekání na místní policii hrozí takovýto druh nebezpečí. Tato právní úprava je sice v souladu s čl. 25 Průmské smlouvy, avšak nebyla přijata do související evropské úpravy, proto lze říci, že Průmská smlouva je oproti ní obsírnější.

Weitere Formen der Zusammenarbeit sind gemeinsame Streifen, die Bildung gemeinsamer Fahndungsgruppen und grenzüberschreitende Fahndungsaktionen. In bestimmten Fällen ist außerdem die grenzüberschreitende Nacheile zulässig.

Des Weiteren enthält der 2. Polizeivertrag eigene Vorschriften über die Übergabe von Personen an den jeweils anderen Staat, die Auslieferung in einen Drittstaat und den Zeugenschutz.

Zur Konkretisierung des Vertrages können nach Art. 34 des 2. Polizeivertrages zudem Durchführungsvereinbarungen getroffen werden. Mögliche Vertragspartner sind hierbei auf deutscher Seite die Regierung, das Bundesfinanz- und das Bundesinnenministerium sowie das Bayerische und das Sächsische Innenministerium. Auf tschechischer Seite können die Regierung, das Finanz- und das Innenministerium den Vertrag schließen.

Eine solche Vereinbarung wurde mit dem **Polizeikooperationsvertrag** geschaffen. Dieser gestaltet die nach Art. 5 des 2. Polizeivertrages normierten Vorgaben über die Errichtung eines Gemeinsamen Zentrums der deutsch-tschechische Polizei- und Zollzusammenarbeit aus.

WELCHE AUFGABEN HAT DAS GEMEINSAME ZENTRUM DER DEUTSCH-TSCHECHISCHEN POLIZEI- UND ZOLLZUSAMMENARBEIT PETROVICE-SCHWANDORF?

Das Gemeinsame Zentrum der Polizei- und Zollzusammenarbeit dient als Informationsknotenpunkt für deutsche und tschechische Behörden und Organisationen mit Sicherheitsaufgaben. In diesem Zentrum arbeiten Bedienstete der **Bundespolizei**, des **Zolls** und der **sächsischen und bayerischen Polizei** unmittelbar mit den **Bezirksdirektionen der tschechischen Polizei** und dem **Zollamt Tschechiens** zusammen. Das Gemeinsame Zentrum ist keine selbständige Behörde; die Bediensteten werden vielmehr als Angehörige ihrer jeweiligen Entsendebehörde tätig. Es gibt einen deutschen und einen tschechischen Koordinator, der jeweils gegenüber den Bediensteten der Entsendebehörde weisungsbefugt ist.

Mezi další formy spolupráce patří společné hlídky, vytváření společných pátracích skupin a přeshraniční pátrací akce. V určitých případech je kromě toho přípustné i přeshraniční pronásledování.

Jako další obsahuje 2. smlouva o policejní spolupráci několik předpisů o předání osob druhému smluvnímu státu, vydání do třetího státu a o ochraně svědků.

Pro upřesnění smlouvy mohou být uzavřeny v souladu s čl. 34 2. smlouvy o policejní spolupráci prováděcí dohody. Možnými smluvními partnery na německé straně jsou vláda, Spolkové ministerstvo financí a Spolkové ministerstvo vnitra, jakož i bavorské a saské Ministerstvo vnitra. Na české straně mohou smlouvu uzavřít vláda, Ministerstvo financí a Ministerstvo vnitra ČR.

Příkladem takové dohody je **Smlouva o kooperaci policie**. Tato dohoda v souladu s čl. 5 2. smlouvy o policejní spolupráci umožňuje zřízení a provoz Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce.

JAKÉ JSOU ÚKOLY SPOLEČNÉHO CENTRA ČESKO-NĚMECKÉ POLICEJNÍ A CELNÍ SPOLUPRÁCE PETROVICE-SCHWANDORF?

Společné centrum policejní a celní spolupráce slouží jako informační středisko pro německé a české úřady a organizace, jejichž úkolem je zajištění bezpečnosti. V tomto společném centru bezprostředně spolupracují pracovníci **spolkové policie, celníci a policisté Saské a Bavorské policie s českými okresními ředitelstvími Policie České republiky a celním úřadem**. Společné centrum není nezávislým úřadem, jeho zaměstnanci jsou zároveň aktivními příslušníky orgánů, které je vyslaly. Existuje proto jeden český a jeden německý koordinátor, který je oprávněn vydávat pokyny příslušníkům vysílacího orgánu.

Der Dienstsitz befindet sich in Schwandorf (Bayern). Außerdem gibt es insbesondere für die Grenze zwischen Tschechien und Sachsen eine Arbeitsstelle in Petrovice (Nordböhmen).

Dienstsprachen sind Deutsch, Tschechisch und Englisch.

Auch andere Blaulichtorganisationen können die Sprachkompetenz des Gemeinsamen Zentrums für ihre grenzüberschreitenden Einsätze nutzen und tun das in der Praxis zum Teil auch schon.

Aufgaben des Gemeinsamen Zentrums der Polizei- und Zollzusammenarbeit

- Ermittlungsunterstützungen
- Täglicher und strategischer Lageaustausch
- Mitwirkung bei grenzüberschreitenden Fahndungsmaßnahmen
- Unterstützung bei grenzüberschreitender Observation und Nacheile
- Mitwirkung bei Rückführungs- und Überstellungsmaßnahmen
- Unterstützung von Aus- und Fortbildungen in Angelegenheiten deutsch-tschechischer Zusammenarbeit
- Nationaler Meldekopf“ bei grenzüberschreitenden Katastrophen und schweren Unglücksfällen sowie bei außerordentlichen Verunreinigungen von Grenzgewässern
- Weiterentwicklung und Förderung der deutsch-tschechischen Polizei- und Zollzusammenarbeit

Das Gemeinsame Zentrum Petrovice-Schwandorf hat sich als eine sehr effektive Einrichtung erwiesen, da durch die unmittelbare Zusammenarbeit vor Ort ein unbürokratischer und schneller Informationsaustausch (beispielsweise bezüglich Halterangaben zu Fahrzeugen und bei Identitätsfeststellungen) gewährleistet wird. Außerdem ist ein Dauerdienst rund um die Uhr eingerichtet. Daher steht den Blaulichtorganisationen im Grenzgebiet auch außerhalb der normalen Geschäftszeiten ein/e kompetente/r Ansprechpartner/in zur Verfügung.

In Deutschland gibt es zum jetzigen Zeitpunkt fünf weitere Gemeinsame Zentren sowie eine ähnliche Einrichtung in Form der Euregio Rhein-Maas.

In Tschechien gibt es zwei weitere derartige Zentren.

Společné policejní centrum má dvě sídla, první se nachází ve Schwandorfu (Bavorsko), druhé pracoviště pak v Petrovích (severní Čechy), to je určeno především pro hranici mezi Českem a Saskem.

Oficiálními jazyky jsou němčina, čeština a angličtina.

Také další složky IZS mohou využívat jazykové kompetence společného centra pro přeshraniční akce, přičemž v praxi se tak již částečně děje.

Úkoly Společného centra česko-německé policejní a celní spolupráce:

- poskytování podpory;
- denní a strategická výměna pozic;
- spoluúčast na přeshraničních pátracích opatřeních;
- podpora při přeshraničním sledování a pronásledování;
- spoluúčast při návratových a převodních opatřeních;
- podpora vzdělávání a dalšího vzdělávání ve věcech německo-české spolupráce;
- „Národní centrální ohlašovna“ přeshraničních katastrof a vážných nehod, stejně tak funguje v případě mimořádného znečištění pohraničních vod;
- další rozvoj a podpora německo-české policejní a celní spolupráce.

Společné centrum Petrovice-Schwandorf se ukázalo velmi efektivní forma kooperace, neboť přímá spolupráce na jednom místě zaručuje nebyrokratickou a rychlou výměnu informací (například pokud jde o informace o vlastníkově vozidla nebo o ověření totožnosti). Kromě toho je zřízena nepřetržitá služba, díky čemuž je všem složkám IZS k dispozici kontaktní osoba i mimo běžnou provozní dobu.

V Německu v současné době existuje pět dalších společných center a jedno podobné zařízení formou Euregiou Rýn-Máza.

V Čechách jsou další dvě centra tohoto druhu.

KANN DAS GEMEINSAME ZENTRUM PETROVICE-SCHWANDORF ALS BEST-PRACTICE-BEISPIEL FÜR ANDERE BLAULICHTORGANISATIONEN FUNGIEREN?

Im Polizeibereich ist der rechtliche „Leerraum“, der zunächst zwischen Deutschland und Tschechien klaffte, inzwischen so gut wie geschlossen worden.

Der Schlüssel hierfür war ein Zusammenspiel von EU-Rechtsakten und bilateralen Abkommen, die den Behörden **weitreichende Handlungsbefugnisse** verleihen.

Bei der Schaffung der deutsch-tschechischen Abkommen fand eine enge **Einbeziehung von Personen aus der Praxis** statt.

Zudem ist die zentrale Struktur der Polizei von Vorteil, da hierdurch nur eine **begrenzte Anzahl von Ansprechpartnern** auf beiden Seiten existiert. Der Aufbau der bayerischen Landespolizei und der Polizei der Tschechischen Republik ist **ähnlich**, was die Zusammenarbeit ebenfalls erleichtert.

Auch hat ein **starker politischer Willen** zur Gewährleistung der öffentlichen Sicherheit und Ordnung im Grenzraum zu dieser positiven Entwicklung beigetragen.

Daher kann die grenzüberschreitende polizeiliche Zusammenarbeit als Best-Practice-Beispiel auch für andere Blaulichtorganisationen dienen. Als Idee für die Zukunft böte sich sogar eine Gemeinsame Leitstelle für alle Blaulichtorganisationen im Grenzbereich an.

Zwar muss bei der Kooperation im Grenzgebiet die spezifische Situation der jeweiligen Blaulichtorganisation Berücksichtigung finden. Allerdings kann man von den Erfahrungen im Polizeibereich profitieren und deren erfolgreiche Grundstrukturen übernehmen.

MŮŽE SPOLEČNÉ CENTRUM PETROVICE-SCHWANDORF FUNGOVAT JAKO VZOROVÝ PŘÍKLAD PRO DALŠÍ SLOŽKY IZS?

V policejním oboru se nacházely právní mezery, které vznikly mezi Německem a Českou republikou, vzájemně docházelo k různým snahám o jejich vyplnění.

Klíčem k řešení byla souhra mezi právními předpisy EU a bilaterálními dohodami, které úřadům propůjčují **rozsáhlejší jednací pravomoci**.

Do vzniku německo-české dohody byli velice úzce **zapojeni odborníci z praxe**, což se v nyní pozitivně projevuje v efektivitě spolupráce. Výhodou představuje rovněž centralizovaná struktura policie, díky ní existuje jen **omezený počet kontaktních osob** na obou stranách. Struktura bavorské zemské policie a Policie ČR je **podobná**, což rovněž usnadňuje spolupráci.

K pozitivnímu vývoji při zajištění veřejné bezpečnosti a pořádku v pohraniční oblasti přispěly i **politické snahy** o zvýšení vzájemné spolupráce.

Díky tomu může přeshraniční policejní spolupráce sloužit jako praktický příklad i pro ostatní složky IZS v pohraniční oblasti. Nabízela by se představa vzniku společného operačního centra pro všechny organizace IZS v pohraničí.

Každá ze složek IZS by sice musela zohlednit vlastní specifika v pohraniční oblasti, avšak je možné vycházet ze zkušeností policejní spolupráce a její základní struktury.

NOTIZEN / POZNÁMKY:

Für die Beantwortung weiterer Fragen wurde eine Arbeitsgruppe eingerichtet. Mehr dazu auf:

Byla zřízena pracovní skupina, která zodpovídá další otázky. Více na:

<https://region-bez-hranic.eu/>

**Europäische Union
Evropská unie**
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Ziel ETZ | CİL EÜS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)